

S P R A W O Z D A N I E

Z REALIZACJI ZADAŃ
INSPEKCJI WETERYNARYJNEJ
NA TERENIE MIASTA RACIBÓRZ

w 2023 r.

Racibórz, 17 kwietnia 2024 r.

WSTĘP

Sprawozdanie podsumowuje działania organów Inspekcji Weterynaryjnej prowadzone w 2023 r. na terenie województwa śląskiego powiat Racibórz – miasto Racibórz.

Podstawowym zadaniem Inspekcji Weterynaryjnej jest ochrona zdrowia ludzi i zwierząt.

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Raciborzu w 2023 r. wykonywał ustawowe zadania zgodnie z opracowanymi planami pracy, pomimo niewielkiej obsady kadrowej, zwiększaniu ilości zadań oraz aktualnej sytuacji epidemiologicznej.

W roku sprawozdawczym w powiecie raciborskim stwierdzono dwa ogniska wysoce zjadliwej grypy ptaków u ptaków dziko żyjących (mewa śmieszka) – w dwóch lokalizacjach równocześnie: Rezerwat Łęczczok oraz Polder Buków, pod koniec kwietnia 2023 r. W związku z tym, Rozporządzeniem Wojewody Śląskiego wprowadzone zostały restrykcje obejmujące m.in. zakaz wstępu na tereny objęte zagrożeniem dla obywateli. Podczas miesiąca obowiązujących restrykcji zebrano około 2.500 sztuk padłych mew śmieszek.

Monitorowanie chorób zakaźnych zwalczanych z urzędu takich jak: gruźlica, enzootyczna białaczka, brucelozą, wścieklizna, choroba niebieskiego języka, pomór świń, BSE itd. Zostało wykonane zgodnie z planem.

Na terenie powiatu raciborskiego prowadzono tak jak w roku poprzednim monitoring w zakresie afrykańskiego pomoru świń, polegający na pobieraniu prób od dzików padłych na terenie powiatu oraz przeprowadzono szkolenia rolników dotyczące tej bardzo groźnej choroby. Przy współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa monitorowano zwiększone upadki świń w gospodarstwach. Na terenie powiatu raciborskiego do chwili obecnej nie stwierdzono przypadków w/w choroby.

W 2023 kontynuowano szeroko zakrojoną akcję informacyjną wśród hodowców trzody chlewnej na temat ASF, w szczególności wprowadzonymi przepisami w zakresie bioasekuracji gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną na mocy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 lutego 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie środków podejmowanych w związku z występowaniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. z 2018 r. poz. 360), a także Rozporządzenia Komisji UE 2021/605 ustanawiającego szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń.

Ze względu na wystąpienie ognisk HPAI i stałe zagrożenie wysoce zjadliwą grypą ptaków prowadzono również wzmożone kontrole bioasekuracji i akcję edukacyjną wśród producentów drobiu rzeźnego, których to ferm na terenie powiatu jest 22.

W roku 2023 na terenie powiatu raciborskiego prowadzony był także odstrzał planowy dzików nadzorowany przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Raciborzu w 8 obwodach łowieckich, dzierżawionych przez 6 Kół Łowieckich, na mocy Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 marca 2023 r. w sprawie wprowadzenia w 2023 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej "Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie" (Dz.U. 2023 poz. 517).

W roku 2023 Powiatowy Lekarz Weterynarii współpracował z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie ubiegania się o pomoc finansową na realizację innych zadań wynikających z polityki państwa w zakresie rolnictwa i rozwoju wsi, o której mowa

w § 2 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa (Dz. U. z 2015 r., poz. 187 z późn. zm.), przyznawaną podmiotom prowadzącym działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół. W ramach tej współpracy zostały wydane zaświadczenia 140 podmiotom utrzymującym rodziny pszczele.

W sierpniu 2023 r. na terenie powiatu raciborskiego w związku z informacjami o masowym śnięciu ryb w rzece Odra oraz rzece Ruda (łącznie 4 zgłoszenia w okresie lipiec-wrzesień 2023) Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu pobierał do badania w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej w Katowicach śnięte ryby pobrane w/w cieków wodnych. Próbkę zbadano w kierunku zawartości rtęci, polichlorowanych bifenyli, pestycydów chloroorganicznych, kadmu i ołowiu – wyniki nie wykazała ponadnormatywnych zawartości w/w substancji.

W nadzorowanych podmiotach sektora akwakultury znajdujących się pod nadzorem Powiatowego Lekarza Weterynarii w Raciborzu nie stwierdzono masowych śnięć ryb. Podczas wspomnianych akcji Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu współpracował z innymi służbami (Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego, Straż Pożarna i Policja).

Ogromnego wysiłku i nakładu pracy wymaga prowadzenie księgowości w zakresie sprawozdawczości oraz planowania, szczególnie planowanie i sprawozdawczość w układzie zadaniowym.

W zakładach znajdujących się pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej na terenie powiatu raciborskiego w 2023 r. nie stwierdzono naruszeń, które mogłyby doprowadzić do zagrożenia zdrowia lub życia ludzi. Zakłady te cały czas poszukują nowych rynków zbytu co jest związane ze zwiększonymi obowiązkami pracowników inspektoratu (nowe wymogi, zwiększony nadzór, wypisywanie świadectw zdrowia na partie towaru).

1. HIGIENA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO NA TERENIE MIASTA RACIBÓRZ

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu na terenie miasta Racibórz sprawował nadzór nad:

- 1 zakładem przetwórstwa jaj,
- 1 zakładem przetwórstwa mlecznego,
- 3 zakładami prowadzącymi działalność marginalną, lokalną i ograniczoną,
- 6 podmiotami prowadzącymi sprzedaż bezpośrednią
- 1 podmiotem prowadzącym działalność w zakresie transportu produktów pochodzenia zwierzęcego
- 5 podmiotami prowadzącymi działalność jako pośrednicy
- 9 podmiotami prowadzącymi rolniczy handel detaliczny
- 11 gospodarstwami produkcji mleka

W powyższych podmiotach przeprowadzono łącznie 13 kontroli i inspekcji przez pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Raciborzu oraz wyznaczonych urzędowych lekarzy weterynarii na podstawie art. 16 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej z dnia 29 stycznia 2004 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 12). Producenci żywności prowadzą całoroczne badania właścicielskie żywności wraz z obszarami produkcji na zgodność z higieną produkcji oraz bezpieczeństwem żywności, których to harmonogram jest corocznie akceptowany przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Raciborzu.

Również na terenie miasta Racibórz był realizowany Krajowy program badań kontrolnych substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych u zwierząt w ich wydzielinach i wydalinach, w tkankach lub narządach zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego, w wodzie przeznaczanej do pojenia zwierząt i środkach żywienia zwierząt, w ramach którego w 2023 r. pobrano 5 próbek (z 71 prób pobranych na terenie całego powiatu raciborskiego) w pięciu gospodarstwach znajdujących się na terenie miasta.

Ponadto zrealizowano program badań mleka pasteryzowanego w kierunku fosfatazy alkalicznej (ALP) – 1 badanie. Wynik badań plasował się w granicach dopuszczalnych norm.

W 2023 r. na terenie miasta Racibórz zgłoszono do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Raciborzu 25 ubojów gospodarczych trzody chlewnej przeprowadzonych na terenie gospodarstwa w celu pozyskania mięsa na użytek własny. W przypadku ubojów trzody chlewnej sztuki te były dodatkowo poddawane obowiązkowemu badaniu w kierunku włośni w terenowym punkcie wytrawiania w PIW Racibórz. Wszystkie badania dały wynik ujemny.

2. OCHRONA ZDROWIA ZWIERZĄT – MIASTO RACIBÓRZ.

Bydło

Na terenie powiatu raciborskiego Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu realizuje wszystkie obowiązujące programy mające na celu zwalczanie lub monitoring chorób zakaźnych podlegających obowiązkowi zwalczania u bydła.

Na terenie miasta Racibórz w 2023 r. zgodnie z wykazem uzyskanym z Biura Powiatowego w Raciborzu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa znajdowało się 36 stad, w których prowadzono chów i hodowlę bydła o ogólnej liczbie sztuk 1119 – stan pogłowia na dzień 31.12.2023 r.

W roku 2023 miasto Racibórz nie było objęte akcją monitoringu w zakresie chorób zakaźnych tj. enzootycznej białaczki bydła, brucelozy bydła, gruźlicy bydła, w 5 letnim cyklu badań monitoringowych.

Kontrola występowania gąbczastej encefalopatii bydła (BSE) i postępowanie z materiałem szczególnego ryzyka była prowadzana przez Inspekcję Weterynaryjną zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wszystkie sztuki padłe na terenie powiatu raciborskiego w wieku powyżej 48 m-ca życia były poddawane obowiązkowym badaniom w kierunku BSE. W 2023 r. na terenie miasta Racibórz odnotowano padnięcia 3 sztuk bydła w wieku powyżej 48 m-cy utrzymywanych w 2 gospodarstwach.

Trzoda chlewna

Na terenie powiatu raciborskiego w 2023 r. był kontynuowany Krajowy program zwalczania i monitorowania choroby Aujeszky`ego. W ramach w/w programu na terenie miasta Racibórz wyznaczony lekarz weterynarii pobrał w ramach monitoringu 40 prób w 7 gospodarstwach, które w poprzednich latach otrzymały status stad urzędowo wolnych od choroby Aujeszky`ego. Wszystkie pobrane próby były ujemne.

W 2023 r. liczby siedzib stad aktywnych utrzymała się na poziomie z 2022 r. W 2023 r. przeprowadzono kontrole w zakresie bioasekuracji. Na terenie miasta Racibórz przeprowadzono 10 kontroli w 8 gospodarstwach, w których utrzymywano 429 sztuk świń. W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości, które nakazano usunąć w drodze decyzji administracyjnej.

Drób

Na terenie powiatu raciborskiego w stadach drobiu prowadzony był program monitoringowy w ramach obowiązującego w roku 2023 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 marca 2023 r. w sprawie wprowadzenia "Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów Salmonella w stadach brojlerów gatunku kura (Gallus gallus)" na 2023 r. (Dz.U. 2023 poz. 505). W 2023 r. na terenie miasta Racibórz znajdowała się 1 ferma prowadząca hodowlą brojlerów o maksymalnej możliwości obsady 27.000 szt. Działalność tej fermy jest aktualnie zawieszona i w roku 2023 nie prowadziła chowu brojlera.

Owce i kozy

Na terenie miasta Racibórz w 2023 r. zgodnie z wykazem uzyskanym z Biura Powiatowego w Raciborzu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa znajdowało się 9 stad kóz liczących łącznie 20 sztuk zwierząt, oraz 4 stada owiec liczące 22 sztuki zwierząt – wg stanu pogłowia na dzień 31.12.2023r.

W roku 2023 pobrano jedną próbę monitoringową od owcy z siedziby stada znajdującej się w Raciborzu w kierunku Gorączki Q oraz jedną próbkę od owcy w kierunku Brucelozы owiec i kóz. Obie badane próbki dały wyniki ujemne.

Inspekcja Weterynaryjna prowadziła kontrolę występowania przenośnych gąbczastych encefalopatii u owiec i kóz (trzęsawka, Scrapie) i postępowania z materiałem szczególnego ryzyka zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wszystkie sztuki padłe na terenie powiatu raciborskiego w wieku powyżej 18 m-ca życia były poddawane obowiązkowym badaniom w kierunku trzęsawki. W 2023 r. na terenie miasta Racibórz nie odnotowano padnięć owiec i kóz w wieku powyżej 18 m-cy.

Ponadto, Inspekcja Weterynaryjna pobiera próby do badań monitoringowych w kierunku TSE od kóz i owiec w wieku powyżej 18 m-ca życia, poddawanych ubojowi gospodarczemu. W 2023 r. do Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Raciborzu nie wpłynęły żadne zgłoszenia z terenu miasta Racibórz dotyczące uboju kóz i owiec w wieku powyżej 18 m-cy życia.

Inne

W 2023 r. na terenie miasta Racibórz Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu odnotował 21 przypadków pogryzienia człowieka przez zwierzę tj.: psa (19 obserwacji) kota (2 obserwacje). W związku z powyższym, w każdym z w/w przypadków przeprowadzono obserwację zwierzęcia podejrzanego o wściekliznę otrzymując wynik ujemny. W 5 przypadkach po zakończeniu obserwacji skierowano do organów ścigania zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia w związku z uchyleniem się właściciela od obowiązku ochronnego szczepienia psa przeciwko wściekliznie.

W 3 przychodniach i 3 gabinetach weterynaryjnych oraz schronisku działających na terenie miasta Racibórz w 2023 r. zaszczepiono przeciwko wściekliznie 6846 psów i 265 kotów. Liczby te jednak nie oznacza zwierząt przebywających na terenie miasta Racibórz.

Z terenu miasta Racibórz w 2023 r. skierowano do badania zwłoki 4 padłych zwierząt podejrzanych o wściekliznę – 2 kotów, 1 psa i 1 lisa. Przeprowadzone w laboratorium badania nie potwierdziły obecności wirusa w przesłanej próbach.

W 2023 r. na terenie Polski w dalszym ciągu obowiązywał monitoring w zakresie zwalczania afrykańskiego pomoru świń, polegający na pobieraniu prób od dzików padłych na terenie powiatu. W roku 2023 z terenu miasta Racibórz nie pobierano takich prób.

W 2023 r. Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Raciborzu przeprowadził na terenie miasta Racibórz interwencje w związku ze zgłoszeniem niewłaściwej opieki nad zwierzętami w 3 gospodarstwach, 1 hodowli psów, 1 sklepie zoologicznym. W trakcie kontroli we wszystkich przypadkach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie opieki nad zwierzętami i warunkami utrzymywania (psy, bydło, świnie, konie). W 3 przypadkach nieprawidłowości zostały usunięte, w 1 przypadku skierowano zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa do organów ścigania i prowadzone jest postępowanie administracyjne.

3. OCHRONA ZWIERZĄT – MIASTO RACIBÓRZ.

W 2023 r. na terenie miasta Racibórz pracownicy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Raciborzu przeprowadzili następującą ilość kontroli z zakresu dobrostanu zwierząt:

	BYDŁO	ŚWINIE	KURY TOWAROWE	KONIE	KURY RZEŻNE	OWCE	KOZY
Ogólna liczba gospodarstw	36	114 zarejestrowanych / 8 aktywnych	0	27	1 (zawieszona)	4	9
Liczba przeprowadzonych kontroli	2	2	0	1	0	0	0

W trakcie kontroli we wszystkich przypadkach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie opieki nad zwierzętami i warunkami utrzymywania (psy, bydło, świnie, konie). W 2 przypadkach nieprawidłowości zostały usunięte, w 1 przypadku skierowano zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa do organów ścigania i prowadzone jest postępowanie administracyjne.

W 2023 r. na terenie miasta Racibórz zorganizowano 3 wystawy z udziałem zwierząt. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu wyznaczył lekarzy weterynarii do nadzoru nad dobrostanem zwierząt uczestniczących w wystawach. Podczas trwania imprezy nie stwierdzono uchybień w w/w zakresie.

W 2023 r. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu sprawował nadzór nad sprzedażą zwierząt na targowisku mieszczącym się na terenie miasta Racibórz. Poza sprawowanym nadzorem w zakresie dobrostanu zwierząt sprzedawanych na targu, kontroli podlegały również warunki panujące na targowisku oraz dokumentacja i identyfikacja zwierząt wymagana przy obrocie.

W 2023 r. w Schronisku dla Zwierząt Bezdomnych znajdującym się na terenie miasta Racibórz przeprowadzono 2 rutynowe kontrole dotyczące dobrostanu zwierząt i spełniania warunków weterynaryjnych. W trakcie kontroli nie stwierdzano uchybień. W roku 2023 nie odnotowywano także skarg wnoszonych do PLW odnośnie funkcjonowania Schroniska.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu roku 2023 certyfikował łącznie 6 komercyjnych wysyłek zwierząt towarzyszących (psy, koty, papuga) z terenu Miasta Racibórz do krajów: Francja, Finlandia, Holandia, USA, Wielka Brytania.

4. IDENTYFIKACJA I REJESTRACJA ZWIERZĄT – MIASTO RACIBÓRZ.

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Raciborzu sprawuje nadzór w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt w gospodarstwach mieszczących się na terenie powiatu raciborskiego a prowadzących hodowle: bydła, trzody chlewnej, owiec, kóz i koni. Wykonując zadania w tym zakresie upoważnieni pracownicy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Raciborzu mają w szczególności prawo do bezpośredniego dostępu do danych zawartych w rejestrze prowadzonym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, dotyczącym wszystkich zwierząt gospodarskich oznakowanych .

W 2023 r. pracownicy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Raciborzu przeprowadzali kontrole identyfikacji i rejestracji na terenie całego powiatu, w tym w 5 gospodarstwach znajdujących się na terenie miasta Racibórz. W trakcie kontroli w 4 gospodarstwach stwierdzono uchybienia i wszczęto postępowanie administracyjne.

5. HIGIENA PASZ – MIASTO RACIBÓRZ.

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Raciborzu w 2023 r. sprawował nadzór nad n/w podmiotami działającymi na terenie miasta Racibórz:

Rodzaj działalności	Liczba podmiotów nadzorowanych	Liczba dokonanych kontroli
Produkcja pasz wprowadzanych do obrotu (wymagająca rejestracji) - ogólna liczba podmiotów zajmujących się produkcją pasz - produkcja materiałów paszowych pozyskanych przy produkcji środków spożywczych (np. młyny, browary)	2	2
Obrót paszami (działalność wymagająca zarejestrowania)	hurtowy	1
	detaliczny	6
Obrót paszami (działalność wymagająca zatwierdzenia)	2	2
Produkcja pierwotna materiałów paszowych- żywienie zwierząt przeznaczonych do produkcji żywności (art. 2 rozp. 183/2005)	186	5
Hodowle stosujące w żywieniu zwierząt uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego (art. art. 18 rozp. 1069/2009), stanowiące surowiec kategorii 3 – szczególne cele paszowe	1	1
Zakłady prowadzące czynności pośrednie oraz składowanie ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego (art. 24 ust. 1 lit. h rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. U. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1 z późn. zm.)	1	1
Wytwórcy materiałów paszowych	0	0
Transport pasz	10	5
Inne podmioty zarejestrowane	2	2

6. ZAŁOŻENIA.

W 2024 r. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu nadal będzie wykonywał wszystkie ustawowe zadania w zakresie: zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, badań kontrolnych zakażeń zwierząt, monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nim odporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u zwierząt w produktach pochodzenia zwierzęcego i środkach żywienia zwierząt, badań zwierząt rzeźnych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego, przeprowadzania kontroli weterynaryjnej w handlu i wywozie zwierząt oraz produktów w rozumieniu przepisów o kontroli weterynaryjnej w handlu.